

БЪЛГАРСКАТА КНИГА ВЪ ЗАПАДНИТЕ ПОКРАЙНИНИ.

КНИГАТА Е ВЕСТАКЪ НА НАРОДНИЯ ДУХЪ, ТЪ ДЪРЖИ ВЪ РЕЦЕ-
 ТЪ СИ СВЪТЛАТА ЛАМПА НА НАРОДНОТО СЪЗНАНИЕ И ПАЗИ СЪ ВРЕДНИ
 НЕЙНИ ПЛАМЪНИ ОТЪ ЗАГАСНАНЕ, ЗАКОТО ЗНАЕМА СЪ НАМЪРАТЬ ЗА
 УСТА ДА ДУХАТЪ НАДЪ НЕГО. ВЪ ТИНИ ПОДСЪЗНИЕ, ВЪ НАТАКОМЪН, ВЪ
 МОНАСТИРСКИ ИЛИДИ И ТАЙНО СЪРЪЗВАЩИА МЪЛДЪНА СВЪТЛАТА ПЛА-
 МЪНЪ, ДОКАТО ДОЙДЕ ЗОРАТА НА ОСВОБОДИЕНИЕТО, И НАРОДНОТО СЪ-
 ЗНАНИЕ ИЗГРЪБЕ ВЪ ВЪРНИ БЪЛЪСЪНИ НА ПОВЕДОМОСНО СЪМЪЦЕ.

КНИГА, ПЪСЕНЪ, НАГОДИА ТИМЪТЪ, И СВОБОДА СЪ ВЪНАТИ ВЪЗ-
 ИМНО ПОДРАЗБЪРАТЬ СЪВЪЗНО МАЙНИНО СЛОВО И РОДНА ЗЕМЪ СЪ ДЪ-
 ЦИНАТА НА СЪМЪНЪ И СЪМЪНЪ КОРЕНЪ. НЪМА СВОБОДНА МЪСЪЛЪ БЕЗЪ НЕП-
 НАТА СЪВЪЗТЕЛЪНЪ - ДУХАМЪНТАТА МАЩЪ НА РОДНИИ СЪМЪНЪ, ДА СЪВЪР-
 СЪВЪЗЪНЪ КНИГАТА, ЗНАЧИ ДА ВЪСПЪРЪВЪ РОДНОТО СЛОБОДИЕНО КАТО
 ПОЛЪХЪ НА ВЪТРЕЦЪ, ТИХОВЪЗНО КАТО МАЙНИНА ПЪСНА, СЪМЪНЪ КАТО
 БУРЪТА, СЪМЪНЪ КАТО МЕДА, ВЪМЪНЪ КАТО СЪМЪНЪ НА ОТЪНАСЪВЪСЪ-
 МО КАТО ГЪМЪНЪ, ВЪШТЕЛНО КАТО ВЪРЪХОСНА ТЪМЪНЪ, КАТО СЛОВО
 СЪ МОЩЪ ОТЪ ПОВЕДОМЪНЪ НА ПОВЕДОМЪНЪ, И ЗА НЕ СЪМЪНЪ, ТО
 СЪ ПЪРЪТЪ ВЪ ТЪСЪМЪНЪ ПЪВЪНЪ НА КНИГАТА!



КАТО ВЪРЪТНО ЗНАНИЕ НА ПОВЕДАТА ВЪ ТИИ СЪМЪНЪ ДА НАСЪ
 ДЪНЪ ВЪСПЪРЪВЪ БЪЛГАРСКАТА КНИГА, НЕ ТИИ ПЪРЪЗНИИ Е ПЪРЪЗ-
 НИИ НА БЪЛГАРСКАТА СЪВЪСЪТЪ И БЪЛГАРСКАТА СВОБОДА.

НО ИМА ВЪРЪЦАТА, ВЪ КОПТО НАИТЪ ВЪРЪТЪ НЕ МОРАТЪ ДА МЪС-
 ЛЪТЪ СВОБОДНО, ДА ОУКЪТЪ НА БОЛЪ, ДА ВЪКЪЛЪТЪ И ПО НАДЪСЪОТИИ
 ОБЪРЪЗЪ ЧОВЪШЪНЪ, ТЪ ИМАТЪ ПЪРЪВО ДА ГОВОРЪТЪ НА ВЪСОЯ РОДЕНЪ
 СЪМЪНЪ, ДА ВЪКАЗЪТЪ СВОИТЪ СЪМЪНЪ И ВЪЗДЪМЪНЪ НА МАЙНИНО СЛОВО.
 ТОДА СЪ НАНЪДОМЪНЪ, ТРАМЪНЪ, ДОВЪДУХЪ И ЗАПАДНИТЕ ПОКРАЙ-
 НИНИ.

ТЪМЪНЪ ВЪСПЪРЪВЪ Е ПОСТИГНАЛА ТИИ ВЪРЪЦА, НОВИТЪ ВЪРЪ
 ВЪВЪНАТИ ВЪВЪТЕЛЪНЪ СЪ ТИ ДЪРЖИ ОТЪ ПЪРЪВОТО, КОПТО ИМЪ Е ДЪЛЪ-
 МО ОТЪ САМОТО РОКЪМЪНЪ, ДА ГОВОРЪТЪ И МЪСЛЪТЪ НА СВОИ ВЪРЪ
 СЪМЪНЪ, А ДА ДЪЛЪНЪ НЪКОГО ОТЪ СЪВЪТЪНОТО МУ СЛОВО, ЗНАЧИ ДА
 ГО ВЪСПЪРЪВЪ ВЪ ВЪМЪНЪ РОБЪ, ДА ГО ПЪРЪТОМЪНЪ КАТО НАРОДЪ, ДА
 ГО УИИДОКЪНЪ КАТО РОДЪ, СЪ ТЪ ВЪ ПЪРЪСЪДНАТЪ НАИТЪ ВЪРЪГОВЪ
 УИИДОКЪНЪ СЪТЪ * ИИ КАТО ПЪМЪНЪ, МО ВЪРЪЦА Е БЪЛГАРСКИНАТА, ИИ-
 ГОВЪМОСНОИ ИИИДОКЪНЪ Е НЕЧНОТО СЛОВОИИ СЪ ГАСИ ТЪМЪНЪ ВО НЕ
 СЪСЪМЪНЪ.

ПЪРЪВЪ ВЪТОТО ЦЪЛЪ ДЪНЪ МЕСЕЦЪ ЖИВЪХЪ ВЪМЪНЪ СЪ ЗАПАДНАТА
 ГРАНИЦА, ТАМЪ ВЪКЪСЪ СЪМЪНЪ ДА СЪ СЪВЪЗЪНЪ СЪ ДЪВЪСЪТЪНИИ,
 СЪ БЪЛЪСЪНЪ ОТЪ ПОВЕДОМЪНЪ ВЪРЪЦА, СЪ НАМЪНЪ РАДОСТЪ ТЪ СЪСЪ
 СЪ ВЪКЪРЪЛЪКА ВЪРЪХЪ ВЪМЪНЪ БЪЛГАРСНА КНИГА ИИИ ВЪСПЪРЪВЪЗЪНЪ ДА
 ДЪВЪТЪ СВОБОДЕНЪ БЪЛГАРСКИ ВЪВЪРЪНЪ, ДА ЧЕТАТЪ БЪЛГАРСКО СЛОВО,
 ДА ЧУЯТЪ НОВИИ НА РОДЪНЪ СЪМЪНЪ... СЪМЪНЪ БЪЛЪ ГРАМОТНИ,

ДРУГИ ЕДВАМЪ СРИЧАХА, ТРЕТИ — ДЕСЕТАТОРИНУДЕН — ДА УМАТ НА СРЪБСКИ ЕЗИКЪ, — НЕ ЗНАЕХА БЪЛГАРСКО ЧЕТНО И ПИСМО, НО УСПЕВАХА НЕИМОВОЕРНО БЪРЗО ДА ТИ УСВОЯТЪ И ДА СЪ СЛУХАТЪ СЪ МЪНЪТЪХЪ, КОЛКО ТРОГАТЕЛНО БЪХА ОСОБЕНО УСЛАНЯТА И А ЕДНО МОМИЧЕНЦЕ ПАВЛИНА, СЪВЪРШИЛА 111 РАЗЛЕЗЪ НА СРЪБСКОТО ШКОЛНО СЪ СЕ НАУЧИ САМО ЗА НЕКОЛКО МИНУТИ ДА ЧЕТЕ ПО БЪЛГАРСКИ И НЕ ОСТАНАХА НИКОИ БРОИ ОТЪ "СОБЪДУНА", НИКОИ ЧИТАНКА ИЛИ ДЕТСКО ИЗДАНИЕ НА МИНИСТЕРСТВОТОСНА НАРОДНОТО ПРОСВЕЩЕНИЕ НЕКЪ НЕПРОЧЕТЕНОТО НЕКЪ... СРЪБИТЕ Ъ БЪХА ПОДАРИЛИ ЗА ОТЛИЧЕНЪ УСПЪХЪ ЕДНА "ДЕСМАРИЦА", ВЪ КОЯТО, МАКАРЪ В СРЪБИТЕ ПЪСНИ ДА ПРОУВАХА БЪЛГАРИНА НАТО НАТЪ-ГОЛЪ МЪ ВРАГЪ НА СРЪБСТВОТО, ЗА ГОЛМО МЪЕ ОМУДВАНЕ, НАМЪРИХЪ СУМА БЪЛГАРСКИ ПЪСНИ ПРЕВЕДЕНЪ ОТЪ ТЪХЪ БЪЛГАРСКИТЕ МИНИСТЕРСКИ СЪОБЩИЦИ, — ЗАКЪ ТОГА БЪХЕ ПОКАЗАНО И ВЪ САНАТА НИКЪАИ И ТЪХЪ ПЪСНИ БЪХА ПРЕСТАВЕНИ ДА ЧИСТО СРЪБСКИ

КОГАТО ПОБИТАХЪ ПАВЛИНА, ЧИИ СЪ ТЪХЪ ПЪСНИ, ТИ МИ ОТГОВОРИ: "ЧЕТОХЪ ГИ НА ДЪДО И ТОИ МИ КАЖЪ, ЧЕ ГИ ПОЗНАВА — ТОГА ВА СЪ НАШИ, СТАРИ БЪЛГАРСКИ ПЪСНИ".

КАКО ТОВАХЪ БЪХАНИЦЪТЪ /А И САМЪ ВЕНЕ ЗНАЕХЪ ТОГА/, МОМЪ КА СЪ ДА СЪ НАМЪРИ БЪЛГАРСКА КНИГА ВЪ НЕКОИ КЪРА, И ТЪ МИ СЪ ОТГОВОРИХЪ, ЧЕ АКО ВИ СЕ НАМЪРИЛА ТАКАВА, ОДОПАНИЦЪТЪ СЪ МЪ ТЪРЪБА ДА ОТГОВАРИ СЪ ГЛАВАТА СИ, И ВСЕ ПАКЪ ВЪСЪТЪ БУНКАРЪЧЕТА ЧИТАНИИ, ЗАКОМЪ СЪБИ, ИСТОРИИ, СЪ ОКСАНИ ОТЪ ЧЕТЕНЕ ЛИСЪТА, ПРЕШНАВАТЪ КОДНО ВРЕМЕ ОТЪ РАНА НА РАНА, ЗА ДА НЕ СЕ ЗАБРАВА БЪЛГАРСКОТО ЧЕТНО... СЪ ПИСЪ НА ЖИВОТА СИ ТЪХЪ БЪДИИ ХОРА, НЕПОДОМАГАНИ ОТЪ НИКОГО, ПАКЪТЪ ОТЪДОЛЪТЪ УСТА МАКЪТА СОСТАВНИКА НА БЪЛГАРСКИИ ДУХЪ ВЪ ТЪХЪ РОДСКИ ЗЕМИ.

КНИГАТА Е ЖАРЪ, КОДТО СВЪТИ СРЪЪ ВЪЛНИТЕ НА ПОДВОДНИТЕ СКАЛИ, ТЪ ПРЕДУПРЕЖДАВА И ПРЕДПАЗВА ОТЪ ИУРАДОКРУШЕНКЕ НА НАШИТЕ НАРОДНИ ИДЕАЛИ, НО И ТЪ, КАКТО И САНАТА СВОБОДА, ЗАРАДЪ СЪ Я ЖИВОТЪ ИОНА ЖЕРТВИ. ТИИ, КОДТО ЧЕТАТЪ БЪЛГАРСКИИ ТЪ КНИГА ТАМЪ, СЪ БЪЗАТЪ ПРИСЛЕДОВАНИ И УБИВАНИ, И ВСЕ ПАКЪ ТЪ И ЧЕТАТЪ...

НО КАКЪО НАПРАВНИКЪ ИМЕ, ДА ДА ПРОНИКНЕ ТАМЪ НАШЕТО Е СВОБОДНОТО ОРГАНИЗАЦИИ, НАТО ВЪРХОВНА УПРАВА, УНИВЕРСИТЕТЪ ИЛИ УЧИТЕЛСТВО НЕ НАПРАВНА ОЛИТЪ ДА ПОДЪРЖАТЪ СЛАБИИ ОСЪМЪ ВЪ ТАКЪ ТЪМА НА РОБСТВОТО...

МИНАЛАТА ГОДИНА УСПЕХЪ ДА ПРОБЕНЕМЪ ЕДНА ЦЕЛНАТИНА ВЪ ТОЯ ИРАНЕ — ВЪ ЖЕВЕТА НА КОНГРЕСА НА МАЛДИНСТВАТА — ДА ВЪДЕМЪ ПРИЕТИ ЗА ЧЛЕНОВЕ И ДА ИЗТЪРГНЕМЪ ПРИЗНАНИЕТО, ЧЕ ВЪ ВЪДАНИТЕ ПОКРАЙНИИ ЖИВЕАТЪ НЕКЪЧИТЕЛМО БЪЛГАРИ, КОДТО ИМАТЪ ПРАВО, ПРИ ПОКРОВАТЕЛСТВОТО НА ОБЩЕСТВОТО НА НАРОДИТЕ, ДА ГОВОРАТЪ И ЛИСАТЪ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИКЪ, НО ОТЪ ПРИЗНАНИЕТО ДА РАЗРЕШЕНИЕТО НА ТОГА ПРАВО ИМА ЦЪЛА ВЪРБАВА БЪЗДНА...

ИЗДЕ СЪ БЪЛГАРСКИТЕ УМРАЩА ВЪ ВОСИДЕГРАДСКО, ТРИНСКО
И ЦАРБРОДЪЗЛА УСТА СЕ ЧЕЧЯ ДА УГАСИ СЛАВАТА СВЪЩЪ НА БЪЛ-
ГАРСКОТО СЪЗНАНИЕ, НА СЪВЪТЛИККАТА, МАКАТЬ И ДА МЪЛДУКА, ВСЕ
ПАКЪ НЕ ГАСНЕ!

ДЕМЪ НА БЪЛГАРСКАТА КНИГА, 19. X. 1920.

